

**Màster en Assessorament Lingüístic i Cultura
Literària: aplicacions al context valencià**

**Guia docent de l'assignatura: Literatura i cultura
medieval II**

Professor: Dr. Albert G. Hauf i Valls

1. Dades inicials d'identificació

Nom de l'assignatura:	Literatura i cultura medieval II
Caràcter:	Troncal
Màster:	Assessorament Lingüístic i Cultura Literària: aplicacions al context valencià
Bloc troncal (primer any) o mòdul d'especialització (segon any):	Troncal
Institució:	Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana
Professor responsable i institució:	Dr. Albert G. Hauf i Valls, Facultat de Filologia, Avgda. Blasco Ibáñez, 32, 45010-València, Albert.Hauf@uv.es , Tf. 963864255/4400, ext. 1128.

2. Introducció a l'assignatura

Nom de l'assignatura: Literatura i cultura medieval II
Caràcter: Troncal
Bloc: Troncal
Professor responsable: Dr. Albert G. Hauf i Valls

Es tracta d'una assignatura troncal centrada en l'anàlisi del context històric, cultural i de producció literària del segle XV i inici del XVI amb especial atenció a les obres de grans autors clàssics, com ara Ausiàs March, Roís de Corella, el *Tirant lo Blanc*, Jaume Roig i sor Isabel de Villena.

L'assignatura té un caràcter teòricopràctic i de fet es basarà en treball de seminari partint de la lectura i discussió en classe de fragments representatius dels autors triats, incidint en l'aplicació a un camp especialment rellevant de la nostra cultura de les eines teòricopràctiques d'anàlisi textual i de la comunicació impartides en altres cursos, tractant d'oferir als estudiants les claus d'una comprensió com més completa possible (a nivell lingüístic, estètic i també ideològic) del fet literari i dels recursos de la pròpia llengua, i partint d'una introducció pràctica a les millors edicions i adaptacions dels textos, de la materialitat dels mss. i/o incunables en què aquestes es basen, i d'una visió panoràmica i avaluació crítica dels millors treballs i edicions i de les fonts impreses i digitalitzades ara disponibles en la xarxa. S'incidirà en la capacitat de l'estudiant d'arribar a una

autonomia a l'hora d'enllestir les seves edicions i adaptacions personals dels textos comentats en classe, a partir de les fonts originals.

3. Volum de treball

Assignatura: 3 crèdits	
Assistència a classes teòriques	12
Assistència a classes pràctiques	8
Preparació classes teòriques	10
Preparació classes pràctiques	10
Preparació treballs classes teòriques	10
Preparació treballs classes pràctiques	15
Realització d'exàmens	0
Preparació d'exàmens	0
Assistència a tutories	4
Assistència a seminaris i activitats	6
TOTAL VOLUM DE TREBALL	75

4. Objectius generals

Assignatura:
L'objectiu d'aquesta assignatura és l'anàlisi del context històric, cultural i de producció literària del segle XV i inici del XVI, i de la introducció de la impremta a València, amb especial atenció a les obres de grans autors clàssics , com ara Jaume Roig, Ausiàs March, Roís de Corella , el <i>Tirant lo Blanc</i> i Sor Isabel de Villena, i l'aprofitament pràctic a nivell docent, d'edició i/o adaptació de textos, i també de possible gestió cultural, de les obres d'alguns dels millors grans clàssics del Segle d'Or Valencià.

5. Continguts

Assignatura:

Els continguts d'aquesta assignatura són: Les obres de grans autors clàssics de l'anomenat Segle d'Or valencià, en especial Ausiàs March, Roís de Corella, el *Tirant lo Blanc*, Jaume Roig i Sor Isabel de Villena, considerats en relació amb la producció dels primers impressors valencians, la seua posterior influència i les avaluacions de la crítica més recent.

-

6. Destreses

Assignatura: Literatura medieval II: Es tracta, d'una banda, de tractar de donar als estudiants de Filologia i Literatura que contempen la possibilitat de fer recerca a nivell de doctorat, unes eines i una informació bàsiques per a poder iniciar la pròpia investigació a partir d'un coneixement de les fonts manuscrites o incunables, i d'un domini pràctic de les tècniques i eines del treball científic (capacitat de localitzar i de llegir manuscrits i incunables, control de la bibliografia i recerca dels millors treballs crítics disponibles); assimilació dels coneixements específics bàsics en el camp de la literatura, la llengua i la història de la cultura, i aplicació d'aquests coneixements a aspectes específics de la docència, edició de textos, etc.

D'altra banda, el curs vol ser de gran utilitat als professionals de la docència i de la gestió editorial i cultural, als quals tracta d'incitar a una valoració crítica de la crítica, orientant-los a l'hora de triar entre els diversos tipus d'edicions disponibles (crítiques, antològiques o adaptacions de diversos nivells i objectius), i preparar per a saber enllestir les seves pròpies eines didàctiques tot partint dels textos originals.

Per això, ultra les tècniques tradicionals (preparació de ressenyes crítiques, *out-lines* o resums o comentaris discutits i desenvolupats en forma d'assaig, i/o d'exposició i defensa tutelada, en privat i en públic), es fomentarà la preparació de materials didàctics a partir de la comparació i assimilació de les tècniques emprades en les millors edicions, i, si s'escau de l'aprofitament del guió

de pel·lícules, com ara el *Tirant*.

7. Actituds i habilitats socials

Assignatura: Literatura medieval III: Es pretén fomentar habilitats específiques tals com i) la de poder extraure dades i relacionar els textos discutits amb el context històric i cultural del període ii) establir relacions culturals i temàtiques amb la dels textos dels clàssics precedents i següents iii) ajudar els futurs educadors en aspectes pràctics i concrets de la seva preparació tècnica de temaris i bibliografia actualitzada (guiatge sobre treballs més rellevants, materials més assequibles, documentació complementària, intertextualitat, coneixements que facilitin la lectura, localització i utilització de la informació en format de manuscrits o incunables, etc). Tanmateix l'objectiu final és sempre la creació d'una capacitat de treballar i de pensar amb autonomia i amb independència de criteri, i de formar-se un judici personal sobre els temes estudiats, que hom pugui expressar i defensar amb naturalitat, claredat i la necessària riquesa de matisos expressius, o sigui: ensenyar a tenir i a formular un pensament lògic, crític i articulat, a partir de la seguretat del domini d'uns coneixements específics, que, a més, són culturalment molt rellevants.

-

8. Temari

Assignatura: <i>Literatura medieval II</i>		Hores presencials
Tema		
1.	- La societat medieval com interacció de tres grans codis: 1) El codi amorós. L' amor , vist a través de l'obra d'Ausiàs March, Roís de Corella i el <i>Tirant</i> , versus Jaume Roig .	7
2.	- 2) El codi cavalleresc , (<i>Tirant</i> i <i>Curial</i> , versus Roís de Corella i Roig) .	7
x	- 3) El codi religiós (Estudi dels referents religiosos, amb especial referència a Jaume Roig i Isabel de Villena).	6

9. Bibliografia i altres recursos:

1. **A. March, Poesies, ed. J. Ferraté, MOLC 14 o ed. V. Escartí, "Biblioteca d'Autors Valencians, 31", Ed. Alfons el Magnànim, V, 1993** [<http://rialec.unina.it/> A. March, *Obra Completa*, ed. crítica Robert Archer, Barcanova, B, 2 vls, 1997; ed. crítica Amadeu Pagès, *Les obres d'Auzias March*, B, IEC, 2 vls., 1912 reed. fac. V, Consell valencià de cultura, 1991; Pere Bohigas, 5 vls., ENC 71-3, 77, 86, consulteu el volum 71, ed. ara revisada i reeditada en un sol volum per A. Soberanas i N. Espinàs, B, 2000, ENC, B, 19; ed. J. Ferraté, B, QC 1992. / & AA. Pagès, *A.M. i els seus predecessors*, Politècnica, 41, V, IVEI, 1990; J. Ferraté, *Llegir A.M.*, B, QC, 1992; L. Badia, "Lectures d'A.M.", dins *Tradició i modernitat als segles XIV i XV*, Bibl. Sanchis Guarner, 25, V/B, 1996; R. Archer, *Aproximació a A.M.*, Empúries, B, 1996; R. Alemany (ed.), *A.M.: Textos i contextos*, Sanchis Guarner, 37, V/B, 1997 i *A.M. i el món cultural del s.XV*, Symposia, 1, IIFV, Alacant, 1999; M.C. Zimmermann, *A.M. o l'emergència del jo*, Sanchis Guarner, 40, V/B, 1998; V. Fàbrega, *Veles e vents*, Pagès ed., Lleida, 1998; A. Hauf (ed.), *Lectures d'Ausiàs March*, Fundació Bancaixa, V, 1998; X. Dilla, *En passats escrits*, Empúries, B, 2000; / J.J. Chiner Gimeno, *A.M. i la València del segle XV (1400-59)*, Consell valencià de cultura, V, 1997; J. Villalmanzo, *Documenta A.M.*, Alfons el Magnànim, V, 1999)./ Bibliografia General: *L&L*, 2, 1987, 453-520; *Quèrn*, UdG, 1-3 (<http://biblioteca.udg.es/quer/>) i www.cervantesvirtual.com].

Material més recent: Ausiàs March, Per haver d'amor vida, Antologia comentada, ed. Frances J. Gómez i Josep Pujol, Editorial Barcino, B., 2008; R. Alemany et alii, Diccionari del lèxic de les poesies d'Ausiàs March. Ed. Denes, V, 2008; Lluís de Requesens, Bernat Miquel, Martí Garcia, Rodrigo Dies, Lluís de Vila-Rasa, Francesc Sunyer, Sis poemes del regnat d'Alfons el Magnànim, ed. crítica de Jaume Torró, Barcelona, Editorial Barcino, 2009.

2. **J. Roís de Corella, Rims i Proses, E. T. Martínez, Ed. 62, nr. 45, B 1994** (ed. J. Carbonell, *Obra Profana*, V.3 i 4, 1983; *Tragèdia de Caldesa i altres proses*, MOLC, Ed. 62, B, 1980; J.L. Martos, ed., *Les proses mitològiques de Joan Roís de Corella*, B, Sanchis Guarner, 55, B-V, 2001 / T. Martínez, "J.R. de Corella interpretat des d'Ausiàs March", *Cultura Neolatina*, 61 (2001), 159-194; V. Martínez (ed.), *Estudis sobre J.R. C.*, Marfil, Alcoi, 1999; A. Hauf (ed.), *J.R.C. i el seu temps*, *Caplletra*, 24 (1998); S. Cingolani, *J.R.C.: La importància de dir-se honest*, V, Ed. 3 i 4, 1998; L. Badia, *De Bernat Metge a Joan Roís de Corella*, QC, B, 1988 i *Tradició i modernitat ...*; J. Fuster, *Misògins i enamorats* (ed. A. Hauf), Bromera, Alzira, 1995; J. Romeu, *Quatre lectures de poesia medieval*, La Magrana, B, 1991).

3. **J. Martorell, Tirant lo Blanc, (text català i cast.), ed. A. Hauf i V. Escartí, V., ed. "Tirant lo Blanc" 2005 amb un CDR: Concordances lematitzades** [Rafael M. Mérida Jiménez, *La aventura de Tirant lo Blanch y de Tirante el Blanco por tierras hispánicas*, Alcalá de Henares, 2006, Centro de estudios cervantinos; J. Pujol, *La memòria literària de Joanot Martorell, models i escriptura en el TB*, B, Curial-PAM, 2002; A. Terry (ed.), *Tirant lo Blanc. New Approaches*, Tamesis, Londres, 1999; J.M. Barberà (ed.), *Actes del Col·loqui Internacional TB*, IFV/Abadia de Montserrat, 1997; J. Paredes, etc (ed.), *Estudios sobre el TB*, Universidad de Granada, G, 1995; *BRALB*, 45 (1995/6); *Actes del Symposium TB*, B, QC, 1993; M. de Riquer, *TB, novela de historia y de ficción*, B, QC, 1992; Id., *Aproximació al TB*, B, QC, 1990; R. Beltrán, *TB Evolució i revolta en la novel·la de cavalleries*, V, IVEI, 1983; Mario Vargas Llosa, *Lletra de Batalla per "TB"*, B, ed. 62, 1969 / J. Villalmanzo, *Joanot Martorell*, V, 1995; J. J. Chiner, *El viure novel·lesc. Biografia de Joanot Martorell*, Marfil, Alcoi, 1993; J. Villalmanzo-J. J. Chiner, *La Pluma y la espada*, V, 1992. / Bibliografia General: *L&L*, 7 (1996), 345-405; *Quèrn*. Altres biblioteques virtuals com <http://cervantesvirtual.com/> o <http://digiheca.uv.es> tenen programes tirantians no posats al dia, o encara força limitats i parroquials]. **Novetats: Martorell, Tirant lo Blanc, (només text català), ed. A. Hauf, V., ed. "Tirant lo Blanc", V, 2008 (La mateixa edició anotada del 2005, però en paperback i al preu d'una antologia); Rafael Alemany Ferrer, Introducció al TB, IIFV i Bromera, V, 2007 (síntesi elemental); Rafael Beltrán, Tirant lo Blanc de Joanot Martorell, Ed. Síntesis, M., 2006 (síntesi molt més original i útil).**

4. **JAUME ROIG, Libre de les dones o Spill, ed. F. Almela, ENC 21** (R. Miquel i Planas, B, 1929-50; <http://www.rialec.unina.it>; <http://sunsite.berkeley.edu/Philobiblon/BITECA/1814.html/>

<http://sunsite.berkeley.edu/Philobiblon/BITECA/2097.html>/<http://sunsite.berkeley.edu/Philobiblon/BITECA/2098.html>/<http://sunsite.berkeley.edu/Philobiblon/BITECA/2099.html>

A.I.Peirats, *Una aproximació a l'Espill de Jaume Roig*, Alzira, 2005, IIFV-Bromera (síntesi força intel·ligent i útil) : Id. "L'Espill de JR: la comicitat de la moral o la moral de la comicitat?", *ER* 25 (2003); Id., "La metàfora cinegètica a l'S de JR", *Caplletra* 25 (2003); Id., "L'S de JR: de mestre Grau a Joan Fuster i Lopus Rodó", *ZfK* (2003); Id., "Consilia, disciplina, doctrina: Lectura d'un fragment de l'S de JR", *BRABLB*, 47 (2002), 289-311; Id., "De no concepta: Debat versus veritat a l'S de J.R.", *L&L* 12(2001) 7-45; Id., "Del Temple al boch de Biterna", *Quaderns de Filologia*, (2000) 7-45; A.Hauf, "De l' SHS a l'S de J.R.: Itinerari especular i figural", *ER*, 23 (2001) 173-219; M. Solomon, *The Literature of Misogyny in medieval Spain. The Arcipreste of Talavera and the Spill*, Cambridge, 1997; J.A. Ysern Lagarda, "Retòrica sermonària, exempla i construcció textual de l'E. de JR,", *Revista de Llenguas i Literatures Catalana, Gallega y Vasca*, 5 (1996-1997) , 151-180; J. Fuster, *Misògins i enamorats*, ed. A.Hauf, Bromera, Alzira, 1995; R. Cantavella, *El card i els llirs*, B, 1992; A.Carré, "L'estil de JR: la virulència i la comicitat", *ELLC*, 9 (1984) 109-118; Id., "L'estil de JR: les propostes ètica i estètica de l'E", dins L. Badia i A.Soler, ed., *Intel·lectuals i Escriptors a la Baixa edat mitjana*, Curial-PAM , B.1994, 185-219. // A.Rubio, *L'Espill*, 17-18 (1983), 127-48].
Novetats: Jaume Roig, *L'Espill de Jaume Roig*, ed. d'A. Carré, Quaderns Crema, B. 2006 i A. Carré, "Aportacions a la lectura literal de l'Espill de JR", *LiL*, 18 (2007), 371-402; D.A. Wacks, "Reading JR's S and *Libro de Buen amor* in the Iberian maqama tradition", *BHS*, 83.5 (2006), 597-616.

5. Isabel de Villena, *Vita Christi. Antologia*, ed. d'A.Hauf, MOLC, 101, B., 1995 i www.cervantesvirtual.com [El text de l'edició raríssima de Miquel i Planas, Biblioteca Catalana, 3 vls. , B. 1916, és assequible en el CDR enllestit per R.Alemaný et alii, *Concordança de la VC de Sor I de V*, IIFV, Concordances dels clàssics valencians, 1, Alacant, 1997. / A.G. Hauf Valls, *La VC de Sor IdeV (s.XV) como arte de meditar. Introducció a una lectura contextualitzada*, (volum apart, amb bibliografia actualitzada) , dins S. I. de V., *Vita Christi*, ed. facsimil de la de 1497, V., Biblioteca Valenciana, Generalitat Valenciana, V. , 2006; A.G.Hauf, *D'Eiximenis a Sor I.de V., Aportació a l'estudi de la nostra cultura medieval*, Biblioteca Sanchis Guarner, 19, IVF-PAM, Barcelona , 1990]

10. Coneixements previs

Assignatura: Literatura medieval II

Suficient domini de la llengua de referència. Destreses específiques en el comentari de textos i en l'anàlisi evolutiva i del concepte de cultura des d'una perspectiva múltiple. Conceptes bàsics dels gèneres literaris. Serà molt útil i recomanable haver llegit les obres objecte d'estudi.

11. Metodologia

Assignatura: En aquest curs la classe és concebuda com un seminari pràctic, on la teoria s'impartirà tot partint d'una lectura participativa, *preferentment presencial*, feta a partir de les mateixes fonts manuscrites i/o incunables, destinada a fomentar, en primer lloc la capacitat d'accedir a les fonts bàsiques i a saber triar les millors edicions crítiques i/o actualitzades, i, després, a fomentar l'estímul - reacció i l'associació d'idees mitjançant preguntes i respostes, referides a mots-clau, símbols, metàfores, al·legories, temes i motius i tot allò que sigui garantia d'una comprensió com més completa millor de totes les claus semàntiques, i sobretot partint de l'esquema ideològic del temari proposat que estableix les línies d'anàlisi socio-cultural d'unes obres que assimilen bona part de la cultura del seu temps i que per això tenen una gran complexitat de sentits no sempre perceptible a primera vista, i que cal desxifrar des del coneixement d'uns referents culturals i històrics molt rics: filosofia, religió, mitologia, art, pintura, medicina, història, estratègia, música, fonts assimilades, etc. , tot partint sempre d'un suficient domini de la rica polisèmia del mateix llenguatge emprat, del sentit de les paraules i de la seua història i evolució. Hom s'assegura del nivell de comprensió assolit, per mitjà d'un procés de traducció a la llengua moderna, i de comentaris que impliquen una avaluació estilística i d'ús dels registres més adients. Els textos s'estudien sempre en relació amb altres textos i amb la intencionalitat de reconstruir tot un determinat context o panorama historiogràfic i cultural. És

per això que, com a regla general, es recomana la assistència personal al curs, i a les tutories, tot i que es tindran també en compte els casos individuals d'aquells estudiants que no puguin assistir a classe, que hauran de posar-se en contacte amb el tutor i discutir i fixar un itinerari o programa personal de treball, amb un seguiment o tutoria personalitzada que tindrà molt en compte la trajectòria individual (recerca, docència, etc.) de cada estudiant.

12. Avaluació de l'aprenentatge

Assignatura: *Literatura medieval II*

L'assignatura s'integra en un bloc de matèries conjuntes que abasten no solament la literatura medieval I i la Literatura moderna (Dr. Escartí), sinó també el comentari lingüístic de textos (Dr. Casanova), de manera que el 50% de l'avaluació és conjunta, i normalment consisteix a fer un treball guiat per un professor de l'esmentat bloc. Pel que fa a l'altre 50% que correspon a la present assignatura la tasca del estudiants que puguin assistir a classe serà avaluada en un 80% per la participació activa, que podrà ser abordada de manera individual o en grup (i serà fixada de comun acord entre el professor i els estudiants), i l'assistència a les activitats de visites guiades a alguna de les biblioteques valencianes amb major riquesa de manuscrits i incunables medievals. El 20% restant s'avaluarà , bé mitjançant la presentació d'un treball breu en forma d'assaig sobre un tema escollit prèvia consulta amb el professor

2) Alternativament, i d'acord amb els interessos de cada estudiant, especialment els que no poden assistir a classe es podrà presentar a) Una traducció al llenguatge modern acompanyada del comentari d'un poema o d'un fragment considerat significatiu de qualsevol de les altres obres estudiades, o c) Un projecte docent d'utilització en classe, en qualsevol suport tècnic, de materials relacionats amb les obres estudiades.

Pel que fa a la seminari i activitats , es programarà , a ser possible amb altres cursos relacionats amb la cultura literària o , fins i tot d'història i història de l'art, unes visites guiades a museus i biblioteques locals, i , dins del possible, es posarà els estudiants del curs en contacte amb els becaris del Projecte de Recerca de Literatura Medieval, en uns seminaris destinats a fomentar la discussió sobre les activitats desplegades per aquests, mètodes, problemes pràctics que planteja la seva recerca, etc. També es fomentarà la participació en els simposis organitzats dins de l'àmbit de l'esmentat Projecte i similars, relacionats amb la temàtica del curs.